

voor werken van verbazende oorspronkelijkheid, die ons bij het eerste zicht aangrijpen, ons vervullen met bewondering voor een zoo verfijnde opvatting van de kunst; wij vinden een naam op die werken, en die naam is in de geschiedenis een ijdele klank. Wij twijfelen niet of iemand, die zoo wist te tooveren met kleur en licht, zulk een schepper van nieuwe werelden, moest door al zijn tijd- en landgenooten gekend en gevierd zijn, men moet van hem gesproken, geschreven, gezongen hebben, zijn werken aangeteekend, zijn stappen door het leven gevolgd hebben; wij willen onzen weetlust bevredigen, wij zoeken naar de geschiedenis van dien uitverkorene; soms vinden wij zijn naam niet eens vermeld, en waar deze wel gekend is vinden wij over het leven van den kunstenaar de onnoozelste vertelsels, eenige winkeliers-achtige waarnemingen, wat herbergpraatjes.

Het treffendste voorbeeld van die waarheid zal wel Jan Vermeer van Delft zijn. Hij was een schilder, zooals de wereld er geen voorname gekend heeft, een soort van Memling in het land der kleinmeesters en in de eeuw der burgerlijke kunst. Zijne werken trekken aan door den glans van hun uiterlijk, zoowel als door de juiste waarneming van het innerlijke leven; zij boeien bij den eersten blik en schijnen altijd gewaardeerd en gezocht geweest te zijn, en van dien zoo keurigen werker en zoo gezonden denker, van dien drijver van zoo kostelijke kunstjuweelen weten of wisten wij voor enkele jaren zooveel als niets.

Er hebben vier schilders van zijn naam, Jan van der Meer of Jan Vermeer, geleefd; de eene, die van wien wij hier spreken, de figuurschilder, is van Delft; twee andere waren landschapschilders, van Haarlem, de vierde was een historieschilder te Utrecht. Men heeft wellicht een eeuw lang de werken der drie eerste aan een zelfden kunstenaar toegeschreven en wanneer het onderscheid gemaakt was, en de bewondering voor de zeldzame gaven van den Delftschen Vermeer nieuwsgierigheid voor zijn lotgevallen had gewekt, vond men, dat de geschiedschrijvers vergeten hadden hem een woord te wijden en men moest in doop- en notarisboeken gaan zoeken naar eenige schaarsche datums en weinig beduidende feiten om met dit sprokkelhout een mager levensberichtje op te timmeren.

In de kerkelijke registers van Delft ontdekte men, dat hij gedoopt werd den 31ⁿ October 1632 en dus den dag te voren geboren was. Zijn vader hiet Reynier Janszoon Vermeer, zijne moeder Dingnum Balthasars.

Dan vinden wij vier verzen van Arnold Bon in een gedicht, gemaakt ter gelegenheid van den dood van Carel Fabritius, den leerling van Rembrandt, die omkwam in 1654 bij het springen van het Delftsche kruitmagazijn, in welke verzen Vermeer's naam voorkomt:

„Soo doov' dan desen Phenix (Fabritius) t'onser schade
 In 't midden en in 't beste van zyn swier
 Maar weer gelukkig rees 'er uyt zyn vier
 Vermeer, die meesterlyck betrad zyn pade.”